

ע"פ 8255/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 8255/16

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט י' עמית

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 10.7.2017 בת"פ 6641-09-13 שניתן על ידי
כבוד השופט ט' חיימוביץ'

תאריך הישיבה: ט"ז באדר
התשע"ז (14.3.2017)

בשם המערער: עו"ד קובי מרגולוב

בשם המשיבה: עו"ד ארז בן-ארויה

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט ט' חיימוביץ) בת"פ 6641-09-13, מיום 10.7.2016, במסגרתו הושת על המערער עונש של 18 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה לפי סעיפים 273-275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ופיצוי בסך 5,000 ש"ח.

רקע והליכים

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 בצירוף 335(א)(2) לחוק העונשין; ותקיפת שוטרים, לפי סעיף 273 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, ביום 24.8.2013 שהו המתלונן, המערער ואחרים בפארק באשדוד ושתו משקאות אלכוהוליים. בשלב מסוים התפתחה מריבה בין המערער לבין אחד האחרים, במסגרתה רדף המערער אחרי האחר, אך האחרון הצליח לברוח. אז, שב המערער למקום בו שהתה הקבוצה ותקף את המתלונן בכך שחבט בפניו בעזרת אגרופים. המערער המשיך בתקיפתו של המתלונן גם כאשר זה נפל לרצפה, ואז הצטרף לתקיפה אחד האחרים, נאשם נוסף בכתב האישום, והשניים חבטו במתלונן בפניו באמצעות אגרופים ובעיטות, והטיחו את ראשו בשולחן בפארק. במהלך התקיפה בעוד המתלונן שכב על הרצפה, הטיל המערער את מימיו על המתלונן. כתוצאה מהמעשים, סבל המתלונן משבר בלסת, משבר בגשר האף ומחבלות שונות, פונה לבית החולים ושחרר לאחר יומיים. בשלב מסוים במהלך האירוע, הזעיקו עוברי אורח את המשטרה וכן את כוחות מד"א. השוטרים הגיעו למקום האירוע והודיעו למערער כי הוא עצור. בתגובה התקדם המערער לכיוונם ותקף את אחד השוטרים במכת אגרוף, ואז התיז עליו השוטר תרסיס פלפל, אזק אותו והכניס אותו לניידת. המערער המשיך בהתנהגותו הפרועה גם בתוך הניידת בכך שהטיח את ראשו בסורגים, וגם בתחנת המשטרה, בכך שלא שעה להוראות השוטרים וחבט את ראשו במשקוף הכניסה לאחד החדרים.

3. בגזר דינו, עמד בית המשפט המחוזי על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות, על הנסיבות הקשורות בביצוען ועל מדיניות הענישה הנוהגת. אשר לערכים החברתיים שנפגעו, ציין בית המשפט המחוזי את הביטחון האישי, את שלמות הגוף את שלטון החוק, ואת השמירה על ביטחונם של אוכפי החוק. אשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירות, ציין בית המשפט כי המעשים נעשו על רקע שכרותו של המערער ללא התגרות, את אכזריות המעשים וכן את ההשפלה המלווה בהם, את משכה הארוך של התקיפה שארכה כ-20 דקות ואת התוצאות הקשות שלה. בנוסף לאמור, עמד בית המשפט המחוזי על פסקי דין רלוונטיים לעניין בחינת מדיניות הענישה הנוהגת. על יסוד כל האמור, קבע בית המשפט המחוזי את מתחם הענישה ההולם בין 20 ל-30 חודשי מאסר.

לאחר מכן, פנה בית המשפט המחוזי לבחון את העונש המתאים למערער בתוך המתחם. במסגרת שיקוליו לקולה התייחס בית המשפט לעובדה שהמערער הודה במיוחס לו, לחרטה שהביע, להליך הטיפול שעבר אשר סייע לו להתגבר על בעיית האלכוהול, לנסיבות חייו המורכבות ולעובדה שעברו הפלילי אינו מכביד. בית המשפט קבע כי נוכח הליך השיקום שעבר, יש מקום לסטות לקולה מהרף התחתון של המתחם. על יסוד האמור, קבע בית המשפט המחוזי את עונשו של המערער כפי שפורט בפסקה 1 לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.



4. המערער טוען כי בית המשפט המחוזי החמיר בהעמדת מתחם הענישה ההולם בעניינו. לשיטתו, לא היה מקום להבחנה משמעותית בענישה בינו לבין הנאשם הנוסף בכתב האישום, אשר עונשו נקבע על 13 חודשי מאסר בלבד. הוא מטעים כי השניים תקפו את המתלונן יחדיו, וכי הרשעתו בתקיפת שוטר יסודה במכת אגרוף אחת בלבד כלפי שוטר. עוד, המערער גורס כי לא היה תכנון מקדים לאירוע וכן כי צריכת אלכוהול היא שהובילה אותו לביצוע העבירה, ולכן, לעמדתו, אין לקבוע כי המעשים נעשו באכזריות. לפיכך, לשיטת המערער היה מקום לקבוע כי מתחם הענישה בעניינו יעמוד על 10-20 חודשים. יתרה מזאת, המערער סבור כי היה מקום להתחשב בגורמים נוספים לקולה במסגרת קביעת העונש המתאים בתוך מתחם בענישה. בתוך כך, המערער מדגיש כי זו הפעם הראשונה שנגזר עליו עונש מאסר בפועל, והדבר מהווה גורם מרתיע עבורו שלא לשוב ולהסתבך בפלילים. זאת ועוד, המערער טוען כי עונש המאסר שהוטל עליו יקשה על בנות משפחתו הקרובה, להן הוא מעניק תמיכה כלכלית. בנוסף, המערער מטעים שהיה מקום לייחס חשיבות רבה יותר להליך השיקום שעבר, כפי שזה עולה מתסקירי שירות המבחן שהוכנו בעניינו.

5. מנגד, המשיבה סבורה כי דין הערעור להידחות. המשיבה עומדת על כך שהמערער הוא זה שפתח את מסכת האלימות, ומדגישה כי זו כללה אף מעשה משפיל במיוחד של הטלת שתן על המתלונן. בנוסף, המשיבה גורסת כי אין להקל ראש בחומרת המעשים, בין היתר נוכח חומרת הפגיעות שנגרמו למתלונן. עוד לשיטת המשיבה, בעניינו של המערער לא הייתה חריגה משמעותית מהענישה הנוהגת, ולכן אין מקום להתערבות בגזר הדין. כמו כן, לעמדת המשיבה בית המשפט המחוזי התחשב באופן ראוי בהליך השיקומי שעבר המערער, ואין מקום להקלה נוספת בעונשו.

תסקיר שירות המבחן המשלים

6. תסקיר שירות המבחן המשלים שהוגש בעניינו של המערער, התייחס להליך שעבר המערער בהתמודדותו עם בעיית האלכוהול ממנה סבל, וציין כי הוא שולב בכיתת אולפן בכלא על מנת לשפר את יכולותיו בשפה העברית. עוד צוין בתסקיר, כי למערער לא היו בעיות משמעת בכלא, וכי הוא הביע רצון להשתלב בקבוצה בתחום האלימות.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים לפנינו, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות.

8. כידוע, ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש אלא במקרים חריגים בהם העונש שנגזר חורג במידה ניכרת מרמת הענישה הנוהגת (ע"פ 8805/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (2.4.2017); ע"פ 2996/16 בלאל נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (1.3.2017); ע"פ 5974/15 אבקסיס נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (10.8.2016)). לא מצאנו כי עניינו של המערער הוא מאותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

9. המערער הורשע במעשי אלימות חמורים, המשקפים פגיעה קשה בערכים מוגנים חשובים. כך, האלימות שבה נקט המתלונן פגעה בערך הביטחון האישי ובערך שלמות הגוף (ע"פ 2847/16 רשיד נ' מדינת ישראל, פסקה 13 עמוד 3



9031/16 ע"פ 9031/16 סוכר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (2.3.2017); ע"פ 3381/16 אלקרינאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (10.7.2016); העובדה שהמערער הטיל מימיו על המתלונן בעת שזה היה שרוע על הרצפה פגיעה פגיעה קשה ביותר בכבוד האדם של המתלונן; והעובדה שהמערער תקף שוטר שבא לעצור אותו אינה מהווה רק פגיעה בגופו של השוטר, אלא גם פגיעה בשלטון החוק. בית המשפט המחוזי עמד כדבעי על מכלול השיקולים בעניינו של המערער, לרבות חומרת המעשים ותוצאות התקיפה כשיקולים לחומרה, ולנסיבותיו האישיות והליך השיקום שעבר כשיקולים לקולה. איננו סבורים כי נפל כל פגם באיזון שערך בית המשפט המחוזי בין השיקולים השונים או בקביעותו בנוגע לעונשו של המערער. לפיכך, לא מצאנו כי יש מקום להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי.

10. יתר על כן, אף לא מצאנו כי יש בטענות שהעלה המערער כדי להביא להקלה בעונשו. ראשית, אין להלום את טענותיו של המערער בנוגע לנסיבות ביצוע העבירה. כזכור, המערער גרס כי בית המשפט המחוזי ייחס חשיבות רבה מדי להרשעתו בעבירת תקיפת שוטר, זאת כאשר "כל אלימות מצדו של המערער מסתכמת במכת אגרוף בידו של שוטר אחד" (עמ' 3 לנימוקי הערעור). אין בידינו לקבל טענה זו. אף שלא היו תוצאות חמורות במיוחד לתקיפה, תקיפה של נציגי שלטון החוק היא אירוע משמעותי אשר אין להקל בו ראש. בית משפט זה עמד לאחורונה על החומרה שבתקיפת שוטר, וקבע כי "הכשלה מכוונת ואלימה זו של לובשי מדים בעת מילוי תפקידם מקוממת היא וחמורה ביותר (השוו: ע"פ 9878/09 מדינת ישראל נ' מוסא, פסקה 26 (20.9.2010))" (ע"פ 6766/16 חודיפא נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (8.3.2017); והשוו: ע"פ 8970/15 עיסא נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (7.11.2016)). נוכח האמור, לא מצאנו כי יש בטענתו זו של המערער כדי להביא להקלה בעונשו.

עוד לעניין נסיבות ביצוע העבירה, לא מצאנו לקבל גם את טענתו של המערער, לפיה שגה בית המשפט המחוזי מששקל כשיקול לחומרה את העובדה שהמעשים נעשו באכזריות. כזכור, לעמדת המערער, נוכח העובדה שהשימוש באלכוהול היה הגורם המרכזי שהניע אותו למעשים, אין לראות במעשיו אכזריות; ולכן, לשיטתו, שגה בית המשפט המחוזי משהחמיר בעונשו מטעם זה. טענה זו, המבקשת למעשה הקלה בעונשו נוכח העובדה שביצע את העבירה בעודו בגילופין, יש לדחות בשתי ידיים. השופטת ע' ברון עמדה לאחורונה על טענה דומה ויפים דבריה גם בעניינו של המערער:

המדובר בקונסטרוקציה ייחודית, שהיסוד לה טמון בהשפעות ההרסניות העלולות להתלוות לצריכה מופרזת של אלכוהול. החשש הוא לא רק לבריאותו של הפרט הצורך את המשקה, או להפרעה לסדר הציבורי. ידוע כיום כי קיים קשר הדוק בין אלכוהול לאלימות. שורה ארוכה של מחקרים קליניים שנערכו ברחבי העולם מצאו שכיחות גבוהה של שימוש באלכוהול בעת ביצוע עבירות מסוג התפרעויות, הטרדה ותקיפה מינית, אונס, תקיפות שגרמו לפגיעה והריגה, ואפילו רצח (ראו דוח משרד הבריאות בנושא מניעת צריכה מופרזת של אלכוהול, בעמ' 28-30 (נובמבר 2013)). יש בצריכה מופרזת של אלכוהול כדי לפגוע בבוחן המציאות, ביכולת השיפוט והריסון העצמי, ולהוביל באחת וללא כל תכנון לביצוע עבירות חמורות... מן האמור מתחייב כי עובדת היותו של אדם תחת השפעה של אלכוהול בעת ביצוע עבירה, שעה שנכנס במודעות למצב השכרות, אינה מהווה "קרבה לסייג לאחריות פלילית" כאמור בסעיף 40ט(א)(9) ל[ח], וגם לא נסיבה מקלה אחרת. שאם לא נאמר כן, נמצאנו מעודדים שימוש מופרז באלכוהול, על ידי מתן הקלות למעשים אסורים שבוצעו בחסותו של משקה זה. לא זו היתה כוונתו של המחוקק" (ע"פ 7701/14 אל טייב נ' מדינת ישראל, פסקאות 4-5 לפסק דינה של השופטת ע' ברון (16.5.2016), ההדגשות במקור - ס.ג'; והשוו: ע"פ 882/14 סמהרט נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.9.2015)).

11. שנית, אשר לקביעת עונשו של המערער, היות שבית המשפט המחוזי ייחס חשיבות רבה לקולה להליך השיקום שעבר, והיות שהעונש שהוטל עליו לבסוף נמצא בתוך מתחם הענישה לו טוען המערער בערעורו - איננו סבורים כי יש מקום להקלה נוספת בעונשו.

12. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ב בניסן התשע"ז (9.4.2017).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
